

1a Cimera Catalana d'Acció Climàtica

#AccióClimàticaCat

El divendres 17 de gener de 2020 es va celebrar al Teatre Nacional de Catalunya la 1a Cimera Catalana d'acció Climàtica¹ presidida pel M. Hble. Sr. Joaquim Torra i Pla, President de la Generalitat de Catalunya.

Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya hi va participar activament presentant accions i mesures tant a nivell intern empresarial com vinculades als impactes de la seva activitat. En particular, FGC va aportar el document que es recull a continuació referent a la mobilitat i a les estacions de muntanya.

Contribució d'FGC a l'Estratègia per a la Lluita Contra el Canvi Climàtic més enllà de l'ambientalització d'FGC: la mobilitat i les estacions de muntanya

1.- Introducció

La sostenibilitat i la lluita contra el canvi climàtic constitueixen un dels eixos bàsics de l'estratègia 10/30 d'FGC que explicita els reptes globals als que ens enfrontem com a societat i com FGC pot ser una eina eficaç per contribuir a transformar-los en oportunitats. Les accions en aquest eix es poden separar en dos àmbits:

- **Per una banda l'àmbit intern-empresarial.** En aquest àmbit, tal i com es detalla en l'Agenda Ambiental d'FGC, l'empresa és capdavantera en l'adopció de mesures de mitigació, reducció i, on és possible, supressió dels seus impactes. Entre aquestes accions, destaquen l'adquisició d'energia d'origen renovable en un 100%, la descarbonització del parc de vehicles, la instal·lació d'il·luminació de baix consum, la implantació de plaques solars o l'adopció de mesures de conducció eficient i recuperació d'energia entre moltes altres. Cal indicar que amb aquestes mesures FGC es situa al capdavant de l'ambientalització i descarbonització de l'activitat econòmica demostrant que no només és factible sinó que és possible fer-ho mantenint l'eficiència econòmica i l'excel·lència en el servei.
- **Per altra, l'àmbit del conjunt de la societat.** Els projectes que planteja FGC són essencials per a una dotació de transport públic que sigui suficient, en termes d'atractiu i capacitat per a constituir una alternativa al vehicle privat i promoure la transició cap a un model sostenible de mobilitat. Sense una dotació suficient, serà impossible que el Transport Públic pugui donar resposta a les demandes de la societat de fer possible un model sostenible de desenvolupament. Així mateix, FGC aposta desenvolupar una activitat a les estacions de muntanya que contribueixi a la sostenibilitat social, econòmica i ambiental d'aquests territoris fent-los exemple de gestió i actuació davant el repte de la crisi climàtica.

Així, en aquest document, que complementa la resta d'aportacions d'FGC a la Cimera catalana davant l'emergència climàtica, es sintetitzen els compromisos i projectes i propostes FGC

¹ <https://canviclimatic.gencat.cat/ca/ambits/cimera/>

planteja per a poder ser efectius en la lluita contra el canvi climàtic incidint en dos àmbits concrets, el de la mobilitat i el de les estacions de muntanya.

2.- Els compromisos i les propostes d'FGC en l'àmbit de la mobilitat

L'any 2018, amb l'evolució de les emissions vinculades a la generació elèctrica, el transport va esdevenir el sector amb major pes en les emissions de gasos d'efecte hivernacle al conjunt d'Espanya, suposant un 27% del total de les emissions². A Catalunya, el sector del transport representava el 2017 el 28% de les emissions³. És, per tant essencial una acció decidida i efectiva per impulsar la descarbonització del sistema de transport.

L'evolució cap a un sistema de transport més sostenible i respectuós amb el territori i, en particular, que suposi una reducció de les emissions d'efecte hivernacle passa necessàriament per articular una oferta de transport públic que sigui capaç d'atreure usuaris del vehicle privat. El sistema actual de transport públic presenta limitacions que impossibiliten el canvi modal massiu que la situació d'emergència en que ens trobem requereix.

FGC preveu i planteja una sèrie d'actuacions molt significatives els propers anys que estan destinades a facilitar aquest canvi modal i la transferència d'usuaris del vehicle privat al transport públic col·lectiu a través d'un increment de capacitat i prestacions. Per tal que aquestes actuacions siguin efectives caldrà complementar-les amb accions imprescindibles de més petita tant tecnològiques com operatives que permetin maximitzar l'eficàcia dels sistemes de transport i facilitin la intermodalitat en els desplaçaments.

Actualment FGC ja transporta més de 90 milions de viatgers a les seves línies metropolitanes però la capacitat de creixement (les dues línies ja es troben en valors rècord històrics) es veu condicionada per les limitacions tant de parc com infraestructurals. Així FGC planteja actuacions per incidir de forma decidida en els eixos de mobilitat que suposen tant la connexió Barcelona – Vallès com el corredor de la riba dreta del Baix Llobregat així com els altres àmbits on li han estat assignats serveis de mobilitat.

Aquestes actuacions són imprescindibles per donar una resposta tant en termes de volum (capacitat) com qualitat (regularitat, temps de viatge, nivell d'ocupació) que doti el transport públic d'atractiu per a captar l'usuari del vehicle privat.

Les principals actuacions previstes en els àmbits d'FGC i el seu potencial efecte són les que es detallen a continuació:

Nou Servei Barcelona – Vallès (itinerari BV07)

- **Data:** 2022
- **Descripció:** Arribada de 15 nous trens i modificació de la senyalització i equipaments per poder incrementar l'oferta entre Barcelona i el Vallès fins a 24 trens/hora en hora punta (trens cada 5 minuts entre Barcelona i Sabadell i entre Barcelona i Terrassa).
- **Impacte previst:** Amb aquesta actuació es preveu que la capacitat de transport s'incrementi en 30 milions de viatgers anuals permetent arribar als 100 milions de viatgers a la línia Barcelona - Vallès

Nou Servei Llobregat - Anoià

- **Data:** 2023

² https://www.miteco.gob.es/es/prensa/190610npavanceemisionesco22018_tcm30-497590.pdf

³ Per darrera de la indústria, que representava un 31% de les emissions
https://canv Climatic.gencat.cat/ca/canvi/inventaris/emissions_de_ghg_a_catalunya/

- **Descripció:** Reconfiguració del servei a la línia Llobregat – Anoia per a oferir tots els recorreguts entre Pl. Espanya i Martorell en composició doble i regularitzar els horaris. Adquisició de nous trens per a efectuar el servei de rodalia entre Martorell i Igualada/Manresa. Actuacions d'integració urbana i de millora dels creuaments a l'àmbit de rodalia. Actuacions complementàries a nivell de senyalització i instal·lacions.
- **Impacte previst:** Amb aquesta actuació es preveu, a més de la millora del servei de rodalia, un increment de la capacitat de transport al servei Barcelona – Martorell del 80% permetent assolir una capacitat de l'ordre de 50 milions de viatgers anuals.

Servei ferroviari a l'aeroport de Barcelona (R-Aeroport)

- **Data:** 2023 (estimat, pendent obres Adif)
- **Descripció:** La nova infraestructura que s'està construint entre El Prat i l'Aeroport permetrà l'establiment d'una nova línia de rodalies que enllaci Barcelona i les dues terminals de l'Aeroport d'El Prat. El 23 de desembre de 2019 el Govern de la Generalitat va acordar atribuir la prestació d'aquest servei a FGC. L'actuació per part d'FGC consistirà en l'adquisició de trens específics per aquest servei i l'articulació de l'operació aplicant el model empresarial i de servei d'FGC.
- **Impacte previst:** Es preveu captar una demanda superior als 7,5 milions de viatgers des del moment de la seva posada en servei amb potencial per créixer més enllà dels 10 milions.

Perllongament Pl. Espanya – Gràcia (L8)

- **Data:** 2025-2026
- **Descripció:** Perllongament urbà de la línia Pl. Espanya Gràcia que permetrà la penetració al teixit urbà de Barcelona i la incorporació de tres noves estacions a la línia. També suposa la incorporació de nou material mòbil d'alta capacitat, de pis baix i sis cotxes.
- **Impacte previst:** Amb aquesta actuació es fa factible, un increment del 100% en la oferta de circulacions al servei urbà permetent assolir un potencial d'absorció de demanda de l'ordre dels 120 milions de viatgers.

Tren – Tramvia del Camp de Tarragona

- **Data:** 2025 (1a fase)
- **Descripció:** La posada en servei de la variant ferroviària entre Vandellós i Tarragona suposa la desvinculació de la Xarxa Estatal del Tram al sud de Vila-Seca. Per tal de seguir donant un servei de mobilitat sostenible al territori, FGC ha rebut l'encàrrec del projecte de l'articulació d'un servei ferroviari entre Tarragona i Cambrils per aquest corredor. Aquest servei es contempla com a primera fase d'un servei integral de rodalies al camp de Tarragona que arribi també a Reus i constitueixi una alternativa eficient i sostenible al vehicle privat a la segona àrea metropolitana de Catalunya
- **Impacte previst:** Els estudis previs preveuen que aquest projecte beneficiarà més de 2 milions de viatgers anuals ja en la seva primera fase amb un potencial d'arribar a 5 milions en fases successives.

Desdoblament de la línia Barcelona - Vallès

- **Data:** 2030 (inici execució)
- **Descripció:** L'increment de capacitat entre Barcelona i el Vallès per la infraestructura (centenària) actual no és factible. Es fa necessari un desdoblament de la línia que permeti anticipar-se a la demanda creixent del corredor i sobre el que es podrien articular nous serveis directes amb trens d'alta capacitat. Es planteja un nou túnel entre Sant Cugat i Barcelona per a aquest augment de capacitat.
- **Impacte previst:** Aquest desdoblament permetria un increment de capacitat del corredor del 150% i una reducció del temps de viatge de l'ordre de 15 minuts. Partint del llindar actual dels 100 milions de viatgers de capacitat, amb el nou túnel el corredor passaria a tenir una capacitat de l'ordre de 250 milions de viatgers.

Per a fer factible poder arribar a aquestes capacitats als diferents àmbits (de més de 230 milions de viatgers abans de 2030 i 380 la següent dècada) són necessàries actuacions complementàries. Així, FGC es compromet a seguir millorant l'atractiu del transport públic a través de la millora en el servei i en les instal·lacions, en particular les estacions. Un aspecte clau és el compromís d'FGC per a que les seves estacions esdevinguin centres de mobilitat a partir dels quals establir cadenes de transport més sostenibles tant per a viatgers com per a mercaderies. Així, FGC seguirà desenvolupant acords i iniciatives, tant de caire comercial com tecnològic amb aquest objectiu com són la instal·lació de microcentres de distribució de petita paqueteria (amb la reducció del cost ambiental de la distribució urbana al destinatari final) o la facilitació de la intermodalitat amb modes sostenibles, des de nous sistemes de mobilitat fins a l'electrificació dels sistemes d'aportació (tant busos, com el vehicle privats).

A més de la part tecnològica i física, el compromís d'FGC és també aprofitar al màxim el potencial dels futurs suports tarifaris per a contribuir a la integració de serveis i a facilitar una experiència "sense barreres" a l'usuari en la qual la visió de la mobilitat com a servei sigui una realitat.

3.- Les estacions de muntanya davant del repte de la crisi climàtica.

La voluntat de les estacions d'esquí i de muntanya de Catalunya és alinear-se amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'ONU, recollits a l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible, que persegueixen lluitar contra el canvi climàtic, impulsar les energies netes i sostenibles, conservar la biodiversitat, promoure l'economia circular i reduir la pobresa i la desigualtat.

Aquest compromís per la sostenibilitat i el medi ambient està lligat estretament a una responsabilitat amb el territori, el seu paisatge, entorn natural i amb el país i amb la gent que hi viu i treballa.

Per aquest motiu, en els pròxims anys les estacions d'FGC s'aniran transformant en estacions de muntanya, per posarà en valor el medi natural com a actiu de qualitat de vida i fonament d'integració territorial.

El compromís d'incorporar els ODS a la gestió de les estacions de muntanya es marca, entre d'altres l'objectiu d'arribar a una visió zero de la petjada ambiental (descarbonització i minimització) el de la integració sostenible les estacions de muntanya el territori i uns entorns naturals protegits, de l'assoliment la plena inclusió i la no-discriminació de persones i de l'impuls d'una acció pedagògica sobre el valor dels espais naturals que aprofiti els recursos de les estacions de muntanya.

En l'aspecte específic de concretar l'aposta per la lluita contra el canvi climàtic des de les estacions de muntanya, FGC estableix, de forma alineada amb els compromisos globals d'empresa, els següents compromisos per a l'àmbit específic de les estacions de muntanya.

1. **Compromís amb la transició energètica:** des de l'any 2019 el 100% de la energia es d'origen renovable certificada. Abans de 2025 establiment d'una estratègia de reducció de les necessitats energètiques i d'autogeneració d'energia neta ja sigui solar, eòlica, geotèrmica, biomassa o hidràulica.
2. **Compromís reducció d'emissions i descarbonització:** reducció de les emissions generades amb el canvi a flotes de vehicles i maquinari de 0 emissions on la tecnologia estigui disponible. La compra de nous vehicles d'etiqueta blau/verda es fa amb un compromís de la seva substitució en els propers 4 anys. Pel que fa al maquinari de trepitjar neu i altre complementari el compromís és afavorir la recerca i la compra progressiva de màquines elèctriques de 0 emissions en un horitzó 2025.
3. **Compromís de reducció del consum d'aigua i d'energia:** especialment en l'àmbit de la producció de neu, FGC es compromet a impulsar la recerca per a poder produir més neu amb menys despesa (energètica d'aigua) i a substituir progressivament els canons de neu per tecnologies que permeten doble de neu amb la meitat de l'energia. En horitzó 2025 FGC es marca l'objectiu caldria haver reduït un 50% el consum d'energia.
4. **Compromís en la eliminació de residus i promoure una transició cap economia circular:** en un horitzó 2025 FGC haurà eliminat el plàstic i els seus derivats de les estacions adoptant així mateix el compromís de maximitzar la valoració dels residus produïts. El compromís és assolir la certificació "residu zero" del model d'economia circular.⁴
5. **Compromís amb la promoció d'una mobilitat sostenible fins a les estacions:** FGC promourà plans de mobilitat que facin fàcil i ràpid l'accés des de les àrees metropolitanes i grans hubs de connectivitat de la mobilitat (aeroports, estacions de tren, ports, corredors viaris europeus) fins a les estacions i nuclis de residència propera en transport públic o mitjans de mobilitat neta, col·lectiva, verda i sostenible. I alhora complementar aquesta mobilitat col·lectiva, verda, neta i sostenible des dels nuclis de residència propera a les estacions fins a les estacions. Aquests plans per cada estació estaran aprovats abans de 2022 i executats abans de 2025.
6. **Compromís d'uns aparcaments sostenibles a les estacions:** els aparcaments de les estacions ens comprometem que afavoreixin els vehicles elèctrics/híbrids (etiqueta verda/blava) amb la instal·lació de electrolinerres i amb la discriminació positiva d'aquests vehicles en els aparcaments de pagament. Cada estació avançarà en plans d'aparcaments sostenible verds amb l'horitzó 2025.

En definitiva FGC adopta el compromís, també a les estacions de muntanya, de promoure una transició a les energies netes, reduir les necessitats d'energia essent més eficients i autosuficients, a la descarbonització, la no generació d'emissions de gasos d'efecte hivernacle, a l'ús eficient i sostenible dels recursos naturals, a promoure una mobilitat neta, a implementar els principis de l'economia circular i a promoure els nostres entorns naturals, el paisatge contribuint al desenvolupament social i econòmic de les persones que viuen i treballen al Pirineu i Pre-Pirineu de Catalunya.

⁴ Model que implica una gestió organitzada dels residus que permeti reduir la seva generació, preparar-los per a ser reutilitzats i/o transformar el residu en matèries primeres, re introduint-les en la cadena de valor.

